

"CZYŚCIMIY" - CZYLI CO KAŻDY PRZECIĘTNY

OBYWATEL

O KORUPCJI WIEDZIEĆ
POWINIEN

Gimnazjum
im. Bohaterów Powstania Warszawskiego
Ożarów Mazowiecki

Wstęp

„Nagrody za sprzątanie”

Pewnego dnia przy osiedlowym trzepaku zebrała się grupka nastolatków. Rozmawiali na różne tematy: sport, gry komputerowe, telewizja. Krzysiek zaczął opowiadać, że ostatnio nie może sobie spokojnie obejrzeć żadnego filmu, bo mama zaraz goni go do sprzątanía.

- I pewnie nic z tego nie masz? – Zapytał Kuba.
- Co ma niby mieć? – zdziwiła się Zośka.
- Nie wiesz? – Kuba był zaskoczony. – U mnie w domu jest tak, że kiedy posprzątam, dostaję za to kasę. Na przykład wczoraj pozmywałem naczynia, a ojciec dał mi 10 złotych.
- Dziwne – odpowiedziała dziewczyna.
- Nie dziwne, tylko bardzo praktyczne. Czemu mam ciężko pracować i nic z tego nie mieć?
- Nie rozumiem cię, Kuba. Przecież, kiedy pomagasz rodzicom, masz coś z tego: świadomość, że zrobiłeś dobry uczynek. Rodzice wiedzą, że mogą na ciebie liczyć.
- Też mi nagroda – zirytował się chłopak.

– Może nie duża, ale zawsze coś. Po drugie, to dziwne, żeby za każdą wykonaną rzecz oczekiwać wynagrodzenia w formie materialnej. Istnieje przecież coś takiego jak bezinteresowność. W dorosłym życiu, jeśli zostaniesz na przykład lekarzem, czy my też będziemy musieli „dziękować” ci za każde wykonane badanie, dając prezent? A w odwrotnej sytuacji? Kiedy ktoś tobie pomoże, a ty podziękujesz mu wręczając małą kopertę – przecież ta osoba może poczuć się obrażona? Zastanów się więc czy postępujesz słusznie biorąc te pieniądze – i czy Twoi rodzice słusznie ci je dają.

„Wydrukowany mecz”

Był piękny, słoneczny, majowy dzień. Bożydar przed chwilą skończył lekcje. Teraz stał na przystanku, wesóło podśpiewując. Rozglądając się, zobaczył Tomka, który szedł ulicą i wyglądał na podenerwowanego.

B: Yo! Złość piękności szkodzi!

T: A, Bożo, w porzo...

B: A Tobie znowu co?

T: Byłem wczoraj na meczu i straciłem wiarę w uczciwą grę.

B: Co się stało?

T: Od pierwszych minut meczu widać było, że mecz jest wydrukowany...

B: A co, pisali o nim w gazetach? Czy to źle?

T: Nie o to chodzi! Mecz „wydrukowany”, to znaczy „kupiony”.

B: Czyli wykupili wam stadion?

T: Raczej kupili sędziego,

B: Ojej! Własny sędzia? Też bym tak chciał!

T: Ja też bardzo wielu rzeczy w życiu chcę, ale tu chodzi o układy.

B: Chodzi Ci o układy gwiazd na niebie? Coś nie tak z Twoim horoskopem? Może zadzwoń do wróżki Matyldy.

T: Bożo, sam jesteś jak gwiazda z niedzielnego

tańca...

B: Ale o co ci właściwie chodzi?

T: No przecież Ci tłumaczę. Słabsza drużyna zapłaciła sędziemu za mecz. I takim sposobem odpadliśmy z makroregionu.

B: To nie mogłeś tak od razu? Powinniście coś z tym robić.

T: Pewnie, że robimy. Zorganizowaliśmy już ustawkę z chłopakami.

B: Są na to inne sposoby!

T: Jak nie baseball i kastet, to co?

B: Najpierw zgłoście to do PZPN.

T: I myślisz, że to coś da?

B: Wiesz, różnie to bywa, ale akcja przynosi reakcję. Musicie próbować, brak działania i bierność to zgoda dla takiego zachowania.

T: Czyli „**tak**” dla korupcji...

B: Właśnie. Działanie to podstawa.

T: A jak może jeszcze wyglądać korupcja?

B: Wiesz, może mieć wiele postaci, ale naprawdę zawsze wiadomo, kiedy się pojawia.

T: To na meczu było widać jak na dłoni...Szkoda słów...

B: Dokładnie!

Podjeżdża autobus i obydwaj wsiadają do niego.

T: Z tego wszystkiego zapomniałem kupić bilet.

Bożo dostrzega kontrolera.

Kontroler: Bileciki do kontroli!

Tomek udaje, że szuka biletu i gra na zwłokę, ale kontroler każe wysiąść na najbliższym przystanku. Bożo wysiada razem z nimi.

K: Co robimy, panowie?

T: Mandacik prawdopodobnie!

K: Może coś poradzimy? Jakaś mniejsza kwota do ręki...

Tomek porozumiewawczo patrzy na kolegę

T: Po pierwsze kłania się etyka pracy kontrolera, proszę Pana, a po drugie łapówki są nielegalne. Mandacik poproszę...

Kontroler wystawia mandat i odchodzi.

T: I tak, walcząc z korupcją, zapłaciłem 60 złotych, ale warto było. Warto!

Korupcja? Co to takiego?

KORUPCJA (z łac. *corruptio* – zepsucie) to przyjmowanie lub żądanie przez osobę pełniącą funkcję publiczną korzyści majątkowych lub osobistych, w zamian za spełnienie obowiązku urzędowego lub naruszenie prawa.

Taką właśnie definicję możemy spotkać w każdej encyklopedii. Jest to jednak zapis bardzo ogólny i nie oddaje powagi i rozległości tego zjawiska. Korupcja jest zjawiskiem ponadczasowym i jej przypadki możemy spotkać już w Starożytności. I tak na przykład w Rzymie w II w n.e. Pretorianie sprzedali koronę cesarza Pertinaksa, który zginął w wyniku zamachu. Koronę tę kupił Didius Julianus, który obiecał w nagrodę po 25 tysięcy sestercji dla każdego gwardzisty. Swoją drogą te zabiegi nie wyszły mu na dobre, gdyż władzą cieszył się zaledwie kilka tygodni. Jak widać, chęć zysku i posiadania leży w naturze człowieka bez względu na okres historyczny.

Właśnie dlatego nasz zespół, uczestniczący w projekcie „**Młodzi przeciw korupcji**”, postanowił opracować tę publikację. Chcemy przybliżyć Wam przyczyny, skutki i rodzaje korupcji. Postaramy się pokazać, że można opierać się niewątpliwiej pokusie „ułatwienia” sobie życia, a także walczyć z przejawami korupcji u innych. Mamy nadzieję, że nasza praca choćby w niewielkim stopniu pomoże w tworzeniu nowej, lepszej, uczciwszej Polski.

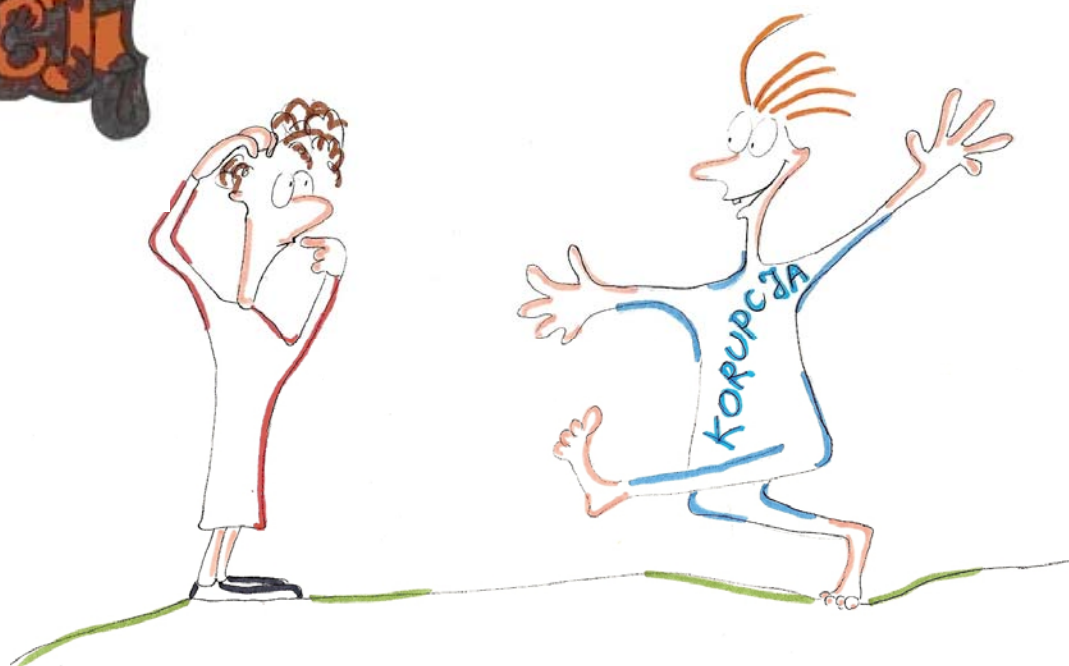
korupcJA?

Jestem przeciw!!!

G i m n a z j u m

im. Bohaterów Powstania Warszawskiego

w Ożarowie Mazowieckim.

Korupcja była wczoraj, jest dziś, ale od nas zależy, czy będzie też jutro!

- Czy posiadaną władzę lub pełniony urząd wykorzystujesz do celów prywatnych?
WYKORZYSTYWANIE STANOWISK, FUNKCJI PUBLICZNYCH
- Czy zapewniasz swoim krewnym lub znajomym dostęp do stanowisk, choć kompletnie się do tego nie nadają?
PŁATNA PROTEKCJA, NEPOTYZM
- Czy „bierzesz sobie” coś, co do Ciebie nie należy?
ZAGARNIĘCIE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH
- Czy chętnie „wspierasz” finansowo tych, od których zależą losy Twojej firmy?
HANDEL WPŁYWAMI
- Czy Ty na pewno
JESTEŚ UCZCIWY???

Rozdział I: Uczciwy czy nieuczciwy? Oto jest pytanie!

Wstęp

Korupcja jest powszechnym problemem. Ludzie spotykają się z nią w każdej dziedzinie swojego życia – w instytucjach samorządowych, państwowych i w życiu publicznym. Problem korupcji do pewnego stopnia jest ograniczany przez rozmaite normy. W tym rozdziale spróbujemy Wam pokazać, gdzie należy szukać odpowiedzi na pojawiające się wątpliwości – czy dane postępowanie jest dobre, czy złe? Chcemy przybliżyć pojęcia różnych typów norm, które pomogą rozróżnić, czy mamy do czynienia z korupcją, czy też nie. Sprawdzimy też, w jakich miejscach korupcja występuje najczęściej. Na przykład w urzędach: gminnym czy powiatowym możemy załatwić wiele spraw, ale tam też w wielu sytuacjach możemy natknąć się na nieprawidłowości. W zakresie obowiązków gminy leży m.in. utrzymanie ładu przestrzennego, ochrona środowiska czy ochrona zdrowia. W tym rozdziale wyszczególnimy, za co nigdy **NIE MUSICIE PŁACIĆ!!** Ważne, by być tego świadomym – wtedy nie damy się bezwiednie „wciągnąć” w łapówkarstwo. Mamy swoje prawa i wszelkie inne instytucje też je mają, ale w tym przypadku ważniejsze są ich obowiązki – za wykonywanie których **nigdy NIE POWINIŚMY PŁACIĆ!!**

Co to jest życie publiczne?

Życie publiczne to relacje między jednostką a wszelkimi strukturami państwowymi. Uczestniczą w nim wszyscy obywatele.

Wszelkie działania polityków i partii oraz każdej osoby mającej wyższą pozycję w państwie powinny spotykać się z zainteresowaniem obywateli. Osoby pełniące ważne funkcje powinny zadbać o to, aby ich prace i dokonania przyczyniały się do rozwoju naszej ojczyzny, a także starać się rozwiązywać problemy kraju. Jeżeli ich postępowanie jest nagłaśniane przez media a każdy ruch kontrolowany i jasny, ich działania stają się bardziej przejrzyste. Także wszelkie nowe projekty ustaw, akta i formularze powinny być udostępnione obywatelom.

Życie publiczne to także udział w wyborach. Dzięki głosowaniom ludzie mogą decydować, wyrażać swoje opinie oraz współtworzyć życie

publiczne. Np. w maju 2004 roku Polska wstąpiła do UE – tak zdecydowali obywatele naszego kraju w referendum. W 2005 roku miały miejsce wybory prezydenckie. To społeczeństwo zdecydowało, jakiego kandydata i jaki program naprawy kraju chce poprzeć.

Przykład wyborów pokazuje możliwość uczestniczenia ludzi w życiu publicznym oraz jego znaczenie dla rozwoju kraju. Liczne powstające obecnie organizacje pozarządowe (tzw. NGO, ang. *non – governmental organization*) także są wynikiem aktywności obywateli, działających na rzecz porządku społecznego i poprawy jakości życia.

Obywatele mają prawo sprawdzać funkcjonowanie wszystkich instytucji publicznych. Wynika to nawet z nazwy, ponieważ słowo „publiczny” oznacza „do ogólnego pożytku i wiadomości”.

Podsumowując, życie publiczne tworzą nie tylko politycy, ale także my, – czyli społeczeństwo. To, jak będziemy żyć, zależy także od nas.

Co to są normy prawne, moralne, religijne i obyczajowe?

W różnych grupach społecznych powstały pewne normy. Zostały one ustalone, aby regulować zasady życia, funkcjonowania i postępowania. Normy mają ścisły związek z etyką, są także wyznacznikami zachowań godnego człowieka i obywatela.

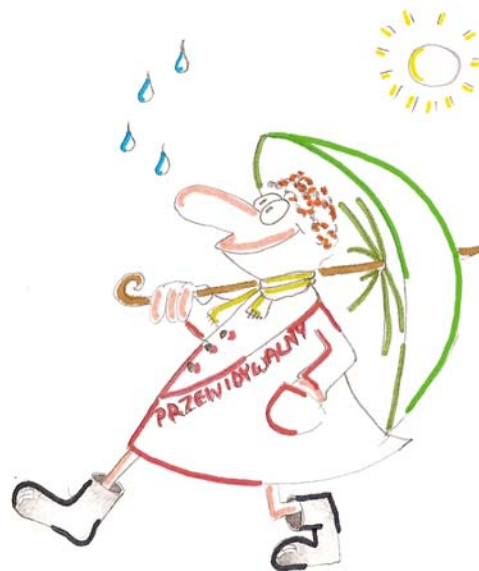
Istnieje wiele różnych norm, tak jak istnieje wiele grup społecznych. Jednak żadna z nich nie akceptuje korupcji. Ani normy religijne, przestrzegane przez ludzi różnych wyznań (czytaj niżej), ani społeczne.

Jakie jeszcze normy istnieją? Co ustalają i regulują?

- ❖ Normy formalne – zwykle spisane w postaci regulaminów, przepisów, które – podobnie jak normy prawne – muszą być przestrzegane przez obywatela.
- ❖ Normy nieformalne – zasady niepisane, lecz obowiązujące w danej grupie społecznej.
- ❖ Normy prawne – zasady oparte na przepisach i ustawach funkcjonujących w danym państwie, ustanowione przez państwo. Ich nieprzestrzeganie grozi podleganiu procedurom karnym. Ogół norm postępowania.

- ❖ Normy religijne – zasady obowiązujące w danej religii i przestrzegane przez ich wyznawców. Mają ograniczony zasięg.
- ❖ Normy moralne – zwykle określony rodzaj zachowania w danej sytuacji, dotyczy grup społeczeństwa, nie tylko osobnej jednostki. Zasady regulujące życie obywatela i człowieka.
- ❖ Normy obyczajowe – zasady te kształtują się w danej grupie społeczeństwa przez wielokrotne powtarzanie ich. Dotyczą wszystkich czynności życia, takich jak ubieranie się czy zachowanie.
- ❖ Normy zwyczajowe – powszechnie przyjęte nawyki, dotyczące zwykle całego społeczeństwa. Mówimy: mieć w zwyczaju.
- ❖ Normy społeczne – przyjęty w danej grupie społecznej sposób postępowania w danej sytuacji.

Samorząd lokalny – jego struktura i instytucje.

Postanowiliśmy umieścić w naszym poradniku informacje o strukturze samorządu lokalnego, czyli gminy, powiatu i województwa, gdyż są one często nazywane "naszą małą ojczyzną". W lokalnych urzędach możemy załatwić liczne ważne dla nas sprawy, i to właśnie w tych miejscach – niestety – spotykamy się często z korupcją. Dlatego tak ważne jest poznanie struktury i kompetencji samorządu lokalnego.

Rozwiązywanie problemów w uczciwy sposób nie będzie w przyszłości sprawiało nam kłopotów.

Samorząd lokalny, inaczej terytorialny, jest organizacją mieszkańców z określonego rejonu, których łączą wspólne sprawy i interesy wynikające z bliskiego sąsiedztwa. Podstawową jednostką jest gmina.

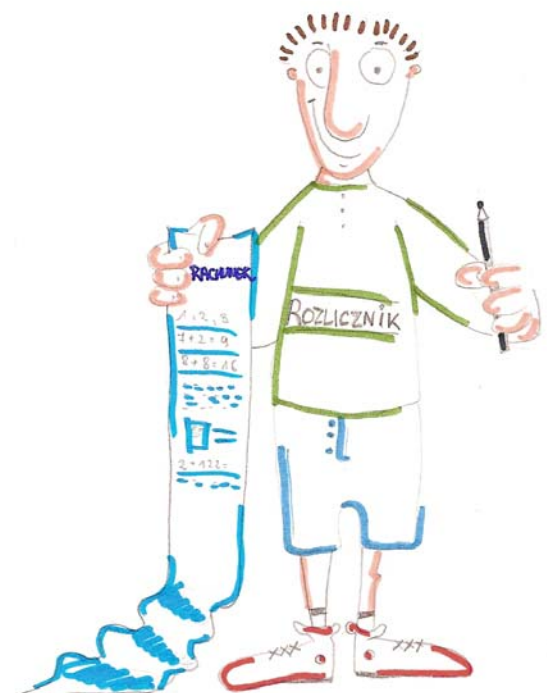
ZARZĄD LOKALNY:

- 1) Marszałek
- 2) Zarząd wojewódzki
- 3) Sejmik wojewódzki
- 4) Prezydent miasta
- 5) Starosta
- 6) Zarząd powiatu
- 7) Rada powiatu
- 8) Powiat
- 9) Burmistrz lub Prezydent Miasta
- 10) Wójt
- 11) Zarząd Gminy
- 12) Rada Gminy
- 13) Gmina

Gmina jest to najmniejsza jednostka podziału terytorialnego, wspólnota mieszkańców. Mają oni prawo do rozstrzygnięcia w jej sprawach i decydowania o składzie rady gminy. Obecnie w Polsce istnieje 314 powiatów i 2500 gmin.

Gmina

Radę gminy wybierają dorośli mieszkańcy gminy, natomiast zarząd gminy jest wybierany przez jej członków. Przewodniczącym zarządu jest wójt w małych gminach, burmistrz w mniejszych miastach lub prezydent w miastach dużych.

Do urzędu gminy zgłosimy się po akty urodzin, ślubu, zgonu (urząd stanu cywilnego przy urzędzie gminy), oraz dowody osobiste i numer PESEL (wydział spraw obywatelskich). Zameldujemy się i wymeldujemy, a także zarejestrujemy działalność gospodarczą i otrzymamy koncesję. Poznamy tu plan zagospodarowania przestrzennego i znajdziemy geodetę. W urzędzie gminy możemy ubiegać się o zasiłki, miejsce w domu pomocy społecznej czy o pomoc rzeczową.

Zadania i kompetencje samorządu gminnego:

- utrzymanie ładu przestrzennego, gospodarka nieruchomościami;
- ochrona środowiska i przyrody oraz gospodarka wodna;
- utrzymanie gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacja ruchu drogowego;
- utrzymanie wodociągów i zaopatrzenie w wodę, kanalizacja, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, utrzymanie czystości i porządku oraz rozmieszczenie urządzeń sanitarnych i wysypisk, unieszkodliwianie odpadów komunalnych, zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- zarządzanie lokalnym transportem zbiorowym;
- ochrona zdrowia;
- pomoc społeczna, w tym ośrodki i zakłady opiekuńcze;
- gminne budownictwo mieszkaniowe;
- edukacja publiczna;
- kultura, w tym biblioteki gminne i inne placówki upowszechniania kultury;
- kultura fizyczna i turystyka, w tym tereny rekreacyjne i urządzenia sportowe;
- zarządzanie targowiskami i halami targowymi;
- opieka nad zielenią gminną i zadrzewieniami;
- dbanie o porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa, w tym wyposażenie i utrzymanie gminnego magazynu przeciwpowodziowego;
- utrzymanie gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych;
- prowadzenie polityki prorodzinnej, w tym zapewnienie kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej;
- współpraca z różnymi organizacjami pozarządowymi, społecznościami lokalnymi i zagranicznymi.

Powiat

W skład powiatu wchodzi od kilku do kilkunastu sąsiadujących ze sobą gmin (wtedy jest to powiat ziemski) lub gmina wydzielona – miasto na prawach powiatu (powiat grodzki). Liczba mieszkańców powiatu wynosi przeciętnie ok. 85 tys. osób. Rada powiatu wybierana jest przez dorosłych mieszkańców powiatu. Zarząd powiatu powoływany jest przez radę. Przewodniczącym zarządu jest starosta, a w miastach na prawach powiatu – prezydent miasta.

Do urzędu powiatowego zgłosimy się, kiedy chcemy zmienić nazwisko lub imię, zarejestrować pojazd, odebrać prawo jazdy i kartę wędkarską. Powiat roztacza nadzór nad budowami, a także wydaje zezwolenia na imprezy odbywające się na drogach powiatowych i gminnych. Tu bezrobotny może otrzymać zasiłek lub poszukiwać pracy.

Powiat razem ze swoimi gminami stanowi swoisty mikrokosmos społeczny, polityczny, administracyjny, a także gospodarczy.

Gminy i powiaty świadczą dziś swoim mieszkańcom większość usług publicznych o charakterze powszechnym. Pod ich opieką znajdują się szkoły, instytucje ochrony zdrowia, instytucje kulturalne i ochrona dóbr kultury, ośrodki rekreacyjne i pomoc społeczna. Obowiązkiem jednostek samorządu terytorialnego jest wsparcie osób niepełnosprawnych, dbanie o bezpieczeństwo obywateli, ochrona przeciwpożarowa, zarządzanie w warunkach kryzysowych, przeciwdziałanie bezrobociu, ochrona praw konsumenta, porządek publiczny i wiele, wiele innych.

Województwo

Województwo to kolejna jednostka podziału terytorialnego, nadrzędna nad powiatem. Obecnie w Polsce istnieje 16 województw:

dolnośląskie (stolica: Wrocław), kujawsko – pomorskie (Bydgoszcz, Toruń), lubelskie (Lublin), lubuskie (Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra), łódzkie (Łódź), małopolskie (Kraków), mazowieckie (Warszawa), opolskie (Opole), podkarpackie (Rzeszów), podlaskie (Białystok), pomorskie (Gdańsk), śląskie (Katowice), świętokrzyskie (Kielce), warmińsko – mazurskie (Olsztyn), wielkopolskie (Poznań) i zachodniopomorskie (Szczecin).

Sejmik wojewódzki wybierany jest przez dorosłych mieszkańców województwa.

Zarząd wojewódzki powoływany jest przez sejmik wojewódzki.

Przewodniczącym zarządu województwa jest marszałek.

W urzędzie wojewódzkim możemy wyrobić paszport, zaś cudzoziemcy składają tu wnioski o przyznanie obywatelstwa lub pozwolenie na pracę.

Rozdział II: Korupcja niejedno ma imię Z pamiętników Kasi, Tomka i innych bohaterów...

1. Problem: Korupcja w komunikacji miejskiej Miejsce: miasto Korupcja, przystanek autobusowy

Kasia:

Wtorek, godz. 07:15

Wsiadłam do autobusu. Zaaferowana dzisiejszą klasówką z historii zapomniałam skasować bilet. Nagle podszedł do mnie kontroler. Gdy dowiedział się, że nie mam biletu, kazał mi wysiąść razem z nim na następnym przystanku. Zaproponował, że jeśli zapłacę mu trzydzieści złotych, zapomni o całym zdarzeniu i nie wystawi mandatu. Czy to aby nie korupcja? – Zastanowiłam się, po czym stanowczo odmówiłam. Mimo że zapłaciłam więcej, czuję, że postąpiłam słusznie.

Kontroler:

Wtorek, godz. 07.00

Dzisiejszy dzień był bardzo męczący. Miałem zły humor, ponieważ od samego rana nic nie układało się jak trzeba: przypalona jajecznica, spóźnienie do pracy. W dodatku dzisiaj moja żona miała urodziny, a ja nie miałem za co kupić jej prezentu. Zaczęła się moja zmiana. Kiedy poprosiłem młodą dziewczynę o bilet, okazało się, że zapomniała go skasować. Musiała więc wysiąść ze mną na najbliższym przystanku. Groził jej mandat. Wtedy przypomniałem sobie o żonie i o jej dzisiejszym święcie. Zaproponowałem dziewczynie, że zapłaci mi trzydzieści złotych, a ja nie wystawię mandatu. Po zastanowieniu odmówiła. Byłem zaskoczony jej postawą. Wystawiłem mandat, a prezent musiałem kupić za pieniądze z własnej kieszeni.

KOMENTARZE

Kasia:

Rodzice nie byli zbyt zadowoleni, kiedy dowiedzieli się o mandacie, który dziś otrzymałam. Kiedy jednak powiedziałam, że kontroler zaproponował mi łapówkę, a ja odmówiłam, byli dumni z mojej dojrzałej decyzji. Teraz muszę pamiętać o kasowaniu biletu, aby taka sytuacja więcej nie miała miejsca.

Kontroler:

Byłem bardzo zaskoczony, że taka młoda osoba odmówiła zapłaty mniejszej kwoty. Przecież większość dorosłych na pewno by się zgodziła na taki rodzaj ugody. Dopiero, gdy odmówiła, dotarło do mnie, że **zaproponowałem nieletniej łapówkę!** Do tej pory jest mi wstyd. Mam nadzieję, że nikt się nie dowie, co zaszło na przystanku.

Z KODEKSU KARNEGO

Art. 231

§ 1. Funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa nieumyślnie i wyrządza istotną szkodę, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Przepisu § 2 nie stosuje się, jeżeli czyn wyczerpuje znamiona czynu zabronionego określonego w art. 228.

2. Problem: Korupcja w służbie zdrowia Miejsce: miasto Korupcja, szpital

Tomek:

Poniedziałek, godz. 08:50

Tego dnia byłem wyjątkowo zdenerwowany. Już drugą godzinę stałem w kolejce do badań, na które czekałem ponad trzy miesiące. Z ulgą stwierdziłem, że zaraz nastąpi moja kolej, lecz nastrój ten minął szybko, gdy lekarz przepuścił przede mną dopiero co przybyłą kobietę. Zirykowany zauważyłem wystającą z jego fartucha kopertę. Po połączeniu wszystkich faktów stało się dla mnie jasne, że lekarz dopuścił się korupcji. Było to zachowanie nieuczciwe względem innych pacjentów.

Lekarz:

Poniedziałek, godz. 08:50

Co za męczący poranek! Jak w każdy poniedziałek mieliśmy w szpitalu urwanie głowy. Pacjenci stali w kolejce do badań przez kilka godzin. Dodatkowo jeden z lekarzy nie przyszedł do pracy. Na korytarzu panował istny chaos. W pewnym momencie podeszła do mnie jakaś kobieta i wcisnęła mi do ręki kopertę. Poprosiła, bym zbadał ją bez kolejki, gdyż w domu zostawiła swojego małego synka pod opieką starej i chorej babci.

Czułem, że kobieta mówiła prawdę,

ale nie chciałem przyjąć łapówki. Po chwili patrząc w jej zmęczone oczy włożyłem kopertę do kieszeni fartucha i zaprowadziłem kobietę do gabinetu. Obiecałem sobie, że po badaniu zwrócę jej te pieniądze.

KOMENTARZE

Tomek:

To nieuczciwe! Jeżeli każdy lekarz zachowywałby się tak, jak on, uczciwi pacjenci czekali by w kolejkach po kilka lat!

Lekarz:

Jak mogłem odmówić tej kobiecie? Gdybym to zrobił, przez cały dzień gryłoby mnie sumienie. Poza tym obiecałem sobie, że zwrócę jej kopertę.

3. Problem: Skorumpowany policjant Miejsce: miasto Korupcja, droga

Kasia:

Sobota, godz. 10:00

Tego dnia jechałyśmy z mamą na zakupy. Nie zauważyłyśmy, gdy przekroczyłyśmy dozwoloną prędkość. Zatrzymała nas policja. Mamie groził wysoki mandat. Ku naszemu zdziwieniu, policjant zaproponował inne rozwiązanie tego problemu, a mianowicie łapówkę w wysokości stu złotych. Znalazłyśmy się w bardzo niezręcznej sytuacji. Mama okazała się jednak osobą honorową i zdecydowanie odmówiła zapłacenia łapówki. Zawstydzony policjant udzielił jej tylko upomnienia.

Policjant:

Sobota, godz. 10.10

Ten dzień nie różnił niczym od innych. Zobaczyłem na radarze, że nadjeżdżający samochód znacznie przekroczył dozwoloną prędkość. Zatrzymałem go. Kierowcą okazała się młoda kobieta.

Zaproponowałem jej załatwienie problemu w inny sposób, mianowicie przez zwyczajową łapówkę w wysokości stu złotych. Kobieta jednak stanowczo odmówiła. Po namyśle udzieliłem jej więc tylko upomnienia i pozwoliłem odjechać.

KOMENTARZE

Kasia:

Uważam, że propozycja policjanta była karygodna. Jako przedstawiciel władzy powinien przecież być odpowiedzialny za swoją

pracę. Kiedy policjant proponuje łapówkę, traci swoją wiarygodność. Ludzie mogą pomyśleć, że policjant jest na służbie tylko po to, by brać pieniądze nielegalnie...

Policjant:

Moim zdaniem postąpiłem dobrze. Chciałem zrobić tej pani przysługę. Wypisywanie mandatu jest długie i monotonne, dlatego dla jej wygody wolałem załatwić to szybciej, żeby zaoszczędzić czas.

4. Problem: Szukanie miejsc pracy dla rodziny (nepotyzm) Miejsce: miasteczko Korupcja

Tomek:

Środa, godz. 19:00

Dzisiaj w szkole mój kolega Marcin opowiedział mi o niesprawiedliwości, jaka spotkała jego tatę. Starał się on o posadę w pobliskim urzędzie. Okazało się jednak, że pracę tę dostała inna, mniej wykwalifikowana osoba – „całkiem przypadkiem” był to szwagier dyrektora. To naprawdę smutne, że fachowcy, tacy jak tata Marcina, nie mogą znaleźć pracy z powodu ciągle szerzącej się korupcji.

Dyrektor:

Wtorek, godz. 15.00

Dzisiaj w naszym urzędzie odbyły się rozmowy kwalifikacyjne, które jako dyrektor musiałem przeprowadzić osobiście. Przyszło sześciu świetnie wykwalifikowanych kandydatów. Jednak postanowiłem na to stanowisko zatrudnić swojego szwagra, który, choć jest mniej wykształcony, ma duże ambicje i bardzo szybko się uczy.

KOMENTARZE

Tomek:

Uważam, że dyrektor postąpił niesłusznie. Powinien zatrudnić osobę wykwalifikowaną, która zna się na tej pracy. Zatrudniając kogoś tylko na podstawie znajomości robimy krzywdę społeczeństwu, które płaci za niekompetencję osób na stanowiskach publicznych. Poza tym pozbawiamy pracy osoby wykształcone. Ponadto osoba niekompetentna potrzebuje pomocy innych, przez co dezorganizuje im czas i naraża urząd, firmę czy inną instytucję na straty finansowe. Lepiej zatrudnić osobę odpowiednią na dane stanowisko, ponieważ mamy wtedy pewność, że wykona swoją pracę rzetelnie.

Dyrektor:

Ja natomiast nie uważam, że źle postąpiłem. Mój szwagier od dawna nie mógł znaleźć pracy, więc postanowiłem mu pomóc. On szybko się uczy, więc moi pracownicy tylko na początku będą mu pomagać – potem już sam będzie wiedział, co robić. Nie zatrudniłbym go, gdybym był przekonany, że sobie nie poradzi. Zresztą w rodzinie trzeba sobie pomagać.

Z KODEKSU KARNEGO

Art. 296a

§ 1. Kto pełniąc funkcję kierowniczą w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą lub mając, z racji zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji, istotny wpływ na podejmowanie decyzji związanych z działalnością takiej jednostki, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę w zamian za zachowanie mogące wyrządzić tej jednostce szkodę majątkową, albo za czyn nieuczciwej konkurencji lub za niedopuszczalną czynność preferencyjną na rzecz nabywcy lub odbiorcy towaru, usługi lub świadczenie, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w § 1 lub § 2 podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 wyrządza znaczną szkodę majątkową, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 5. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 2 albo w § 3 w związku z § 2, jeżeli korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnica zostały przyjęte, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, za nim organ ten o nim się dowiedział.

5. Problem: Korupcja w szkolnictwie

Miejsce: miasto korupcja, szkoła

Kasia:

Środa, godz. 20:00

To niewiarygodne. Od tygodnia cała klasa zastanawiała się: jak to możliwe, że najgorsza uczennica w klasie – Olka – nagle dostaje na koniec roku szkolnego czwórkę z chemii? Dziś wszystko stało się jasne, gdy przez przypadek wygadała się na przerwie: jej mama słono zapłaciła za tę ocenę. Zrozumieliśmy, że nauczycielka chemii przyjęła łapówkę. Teraz całą sprawą zajęła się dyrekcja i prokuratura. Ola na pewno nie zda do następnej klasy, a jej mama i nauczycielka poniosą stosowną karę.

Nauczycielka:

Środa, godz. 21.00

Tydzień temu na konsultacje dla uczniów przysłała Pani Kowalska – mama Oli. Prosiła o krótką rozmowę. Zgodziłam się. Opowiedziała mi o ciężkiej sytuacji w ich rodzinie. Stwierdziła, że to wszystko, co dzieje się w ich życiu osobistym, przekłada się na stopnie dziewczynki. Wręczyła mi kopertę i poprosiła, aby Ola dostała czwórkę z chemii. Nie chciałam się na to zgodzić, ale ta kobieta tak bardzo nalegała. Wzięłam pieniądze, a następnego dnia wpisałam jej córce czwórkę na koniec roku.

KOMENTARZE

Kasia:

Cała ta sytuacja jest absurdalna. Od razu wiedzieliśmy, że coś jest nie tak, gdy nauczycielka podczas wyczytywania ocen podała, że Ola dostała „dobry”. Przecież ona dotychczas miała same jedynki i dwójki. Uważam to za niesprawiedliwe. Ja musiałam cały rok ciężko się uczyć, aby zdobyć swoją ocenę, a ona zapłaciła i ma problem z głowy. Tak nie powinno się robić. A do naszej nauczycielki straciłam sympatię i szacunek. Postąpiła bardzo nieetycznie i uważam, że powinna zostać natychmiast zwolniona z pracy.

Nauczycielka:

Ja z początku również uważałam, że to będzie nieuczciwe, jednak po głębszym przemyśleniu uznałam, że wcale tak nie jest. Być może Ola nie mogła sobie poradzić z tym materiałem lub życiem osobistym. Musiałam jej pomóc i postawić dobrą ocenę. Jej matka tak bardzo prosiła...

6. Problem: Skorumpowany sędzia piłkarski Miejsce: miasto Korupcja, stadion piłkarski

Tomek:

Sobota, godz. 20:00

Dziś byłem świadkiem szokującego zdarzenia. Wraz z moim tatą byliśmy na meczu III ligi między Juventusem Korupcja, a FC Przekręt. Jak zwykle staliśmy koło budynku klubu. Do przerwy Juventus Korupcja prowadził 2:0. Piłkarze zeszli do szatni, lecz moją uwagę zwróciło zachowanie prezesa Przekrętu, który ukradkiem udał się do sędziów. Druga połowa meczu była całkowicie odmienna – niesłuszny karny dla Przekrętu i czerwona kartka dla bramkarza Juventusu Korupcja doprowadziły do wyniku 2:3. Po meczu zadowolony prezes Przekrętu uściskał dłoń sędziego i na naszych oczach podziękował mu za dobrą pracę. Jeszcze tego samego dnia wszystkie gazety i dzienniki telewizyjne podały informację o aresztowaniu prezesa oraz sędziego. A FC Przekręt karnie zdegradowano do V ligi.

Sędzia:

Sobota, godz. 20:30

Właśnie wróciłem z meczu, który miałem okazję sędziować. Tym razem padło na pojedynek trzecioligowców: Juventusu Korupcja oraz FC Przekręt. Pierwsza połowa wskazywała na kolejny, nudny dzień pracy. Do przerwy było 2: 0 dla Juventusu. Gdy wraz z liniowymi wchodziłem do szatni, zaczął mnie prezes Przekrętu, proponując 1000 zł w zamian za „odpowiednie” sędziowanie w drugiej części meczu. Po chwili wahania postanowiłem się zgodzić. Już w pierwszych piętnastu minutach ułatwiłem grę gościom – wyrzuciłem z boiska jednego

Z KODEKSU KARNEGO

Art. 296b

§ 1. Kto organizując profesjonalne zawody sportowe lub w nich uczestnicząc przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę w zamian za nieuczciwe zachowanie, mogące mieć wpływ na wynik tych zawodów, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Tej samej karze podlega ten, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej.

§ 3. W wypadku mniejszej wagi, sprawca czynu określonego w § 1 lub § 2 podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 4. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 2 albo § 3 w związku z § 2, jeżeli korzyść majątkową lub osobistą albo ich obietnice zostały przyjęte, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nich się dowiedział.

przeciwnika i podyktowałem karnego. Gdyby nie to, że po meczu prezes ostentacyjnie uściśnął moją dłoń, byłbym spokojny, ale teraz mam złe przeczucia... Właśnie ktoś puka do moich drzwi, ciekawe, kto...

KOMENTARZE

Tomek:

Bardzo dobrze, że policja tak szybko zajęła się sprawą! Takie sytuacje są niestety bardzo częste, ale każdy aresztowany nieuczciwy prezes lub sędzia zmniejsza szanse, że korupcja w sporcie będzie nadal kwitła. Wypaczanie wyników wpływa niekorzystnie na wszystkich. Najbardziej pewnie na piłkarzy, bo czasami wbrew własnym ambicjom muszą przegrać tylko dlatego, że prezes oddał mecz. Mimo wszelakich starań sędzia nie pozwala im na zwycięstwo. Wielu młodym sportowcom zapewne odechciało się uprawiania dyscypliny przez nieuczciwość... To trzeba ukrócić!

Sędzia:

Owszem, może uważacie, że postąpiłem niesłusznie, ale nie zamierzam być jedyną białą owcą w czarnym stadzie! Prawie wszyscy biorą, a ja nie zamierzam być jedynym oryginałem, który nie zgodzi się na łatwy i szybki zysk. Pensja sędziego nie jest gigantyczna na tym poziomie rozgrywek, więc to chyba nie był straszny grzech? A w ogóle, kto zwraca uwagę na wyniki w trzeciej lidze?

7. Problem: Korupcja na przejściu granicznym Miejsce: przejście graniczne

Kasia:

Niedziela, godz. 11:00

Dziś w porannej gazecie przeczytałam o sytuacji, jaka zaistniała na przejściu granicznym. Okazało się, że jeden ze strażników przyjął, jak napisano – korzyść majątkową, czyli po prostu łapówkę, w zamian za przepuszczenie przez granicę ładunku, który trafić miał do nielegalnej sprzedaży. Na szczęście cała sytuacja została ujawniona dzięki detektywowi Czystemu, mieszkańcowi naszego miasta, który od lat zajmuje się tropieniem korupcji. Dobra robota!

Celnik

Sobota, 18:00

Dzisiejszy dzień pracy mogę uznać za udany. Jestem celnikiem na przejściu granicznym, spotkało mnie ogromne szczęście! Myślałem, że ten dzień będzie jak inne: monotonne sprawdzanie ładunków, przepuszczanie, i tak w kółko. I wtedy na stanowisko kontroli wjechała ciężarówka z ogromnym ładunkiem papierosów bez akcyzy. Miałem zamiar nie przepuścić towaru, lecz kierowca zaproponował mi niebagatelną kwotę: pięć tysięcy euro za to, że dam mu przejechać... Szczęście wreszcie się do mnie uśmiechnęło. Jak można było się nie zgodzić? Oczywiście, że się zgodziłem i dzięki temu jestem bogatszy. Korupcja popłaca i jest bardzo korzystna!

Z KODEKSU KARNEGO

Art. 230

§ 1. Kto powołując się na wpływy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi albo wywołując przekonanie innej osoby lub utwierdzając ją w przekonaniu o istnieniu takich wpływów, podejmuje się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
§ 2. W przypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Art. 230a

§ 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, polegające na bezprawnym wywarciu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję publiczną, w związku z pełnieniem tej funkcji, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.
§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.
§ 3. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1 albo w § 2 jeżeli korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnice zostały przyjęte, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział.

KOMENTARZE

Kasia:

Jak widać nie możemy ufać wszystkim ludziom. Od celników wymaga się uczciwości, a oni nie zawsze zachowują się dobrze. Na szczęście mamy takich ludzi jak detektyw Czysty i możemy na nich polegać.

Celnik:

Nie zastanawiałem się, czy to jest uczciwe – od razu wiedziałem, że należy wziąć pieniądze. Ja się wzbogaciłem, a według mnie nikt na tym nie stracił. Zaoszczędziłem kłopotów kierowcy i sobie. To była dobra decyzja.

8. Problem: Umowy firm farmaceutycznych z lekarzami Miejsce: miasto Korupcja

Tomek:

Wtorek, godz. 19:00

Dzisiaj w wieczornym dzienniku usłyszałem o kolejnym sukcesie detektywa Czystego. Odkrył on, że lekarze zawierali z firmami farmaceutycznymi nieoficjalne umowy, które nakazywały im przepisywać chorym droższe leki. W zamian dostawali odpowiednie wynagrodzenie. Cała sytuacja mocno wpłynęła na stan portfeli starszych ludzi, którzy musieli wydawać mnóstwo pieniędzy ze swoich niskich emerytur na drogie leki, mimo istnienia tańszych odpowiedników. Na szczęście problem ten został już rozwiązany, a lekarzy i firmy biorące udział w tym oszustwie czeka surowa kara.

Lekarz:

Wtorek, godz. 20:00

Miesiąc temu do mojego gabinetu przyszedł przedstawiciel znanej firmy farmaceutycznej „Lek to zdrowie”. Zaproponował mi, że jeżeli swoim pacjentom będę zapisywał leki jego firmy, on będzie mi sponsorował atrakcyjne, egzotyczne wycieczki. Z początku podchodziłem do tego pomysłu z dystansem, gdyż na rynku można przecież kupić tańsze, równie skuteczne odpowiedniki, ale w końcu dałem się namówić. Wszystko było dobrze do czasu, kiedy w tę sprawę wplątał się detektyw Czysty. Odkrył nasz układ i zawiadomił policję. Teraz jestem pod nadzorem prokuratury i obawiam się surowej kary.

KOMENTARZE

Tomek:

Od początku wiedziałem, że to było złe. Najbardziej ucierpieli nad tym starsi ludzie, którzy mają niskie emerytury. Oni zawsze proszą lekarzy, aby zamiast drogich leków wypisali im tańsze odpowiedniki, – ale przecież łatwo ich przekonać, że tylko ten drogi lek jest skuteczny.

Lekarz:

Wiem, że to, co zrobiłem było złe, ale skusiła mnie perspektywa dalekich podróży. Gdyby teraz ktoś mi zaproponował taki układ, na pewno bym się nie zgodził.

9. Problem: Handel danymi osobowymi Miejsce: miasto Korupcja

Kasia:

Czwartek, godz. 17:00

Do mojej mamy zupełnie niespodziewanie przyszedł dzisiaj list z propozycją pracy we Włoszech. Nadawca twierdził, że w jednej z neapolitańskich firm potrzebują kogoś o dokładnie takich umiejętnościach jak mama. Natychmiast zaczęłyśmy się zastanawiać, skąd ten ktoś miał jej dane. Doszłyśmy do wniosku, że musi to mieć związek z tym, że w zeszłym miesiącu poszukiwała pracy (skutecznie!), i składała CV w kilku firmach. O takiej jak ta nie było jednak mowy... Cóż, wygląda na to, że jej dane – wbrew panującemu w kraju prawu – wypłynęły na zewnątrz... Czyżby sprzedaż danych osobowych?

Prezes firmy „Handlarze”:

Wtorek, godz. 13:30

Właśnie ubiłem świetny interes! Przybył dziś do nas przedstawiciel pewnej firmy pośredniczącej w załatwianiu Polakom pracy we Włoszech. Wystąpił z propozycją, że da mi dziesięć tysięcy złotych, jeśli udostępnię mu dane osób, które starały się u nas o pracę – zamierza bowiem rozesłać im propozycje pracy we włoskiej firmie o profilu podobnym do naszego. Dziesięć tysięcy piechotą nie chodzi, więc przystałem na to... Zadowolony kontrahent dodał, że już dziś rozesłał propozycję do ponad czterystu osób, tylko dzięki mnie!

KOMENTARZE

Kasia:

Jeśli nasze podejrzenia o sprzedaż danych osobowych są słuszne, to jest to moim zdaniem skandaliczne zachowanie! Strach pomyśleć, dokąd jeszcze mogłyby się dostać... Mam nadzieję, że niewielu ludzi jest tak krzywdzonych przez nieuczciwych przedsiębiorców...

Prezes:

Hm, nie zrobiłem chyba nic złego, nieprawdaż? Może to nielegalne, ale przecież sprzedałem te dane osobowe dla dobra tych ludzi! Przecież tamten przedsiębiorca może załatwić im doskonałą pracę we Włoszech, gdzie życie jest dużo prostsze niż w Polsce! Słucham? Dlaczego wziąłem za to pieniądze? No cóż, takie rzeczy kosztują. To nie informacja turystyczna, żeby dane za darmo rozdawać...

Z KODEKSU KARNEGO...

Art. 228

§ 1. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Kto, w związku z pełnieniem Funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę za zachowanie stanowiące naruszenie przepisów prawa, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Karze określonej w § 3 podlega także ten, kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, uzależnia wykonanie czynności służbowej od otrzymania majątkowej lub osobistej albo jej obietnicy lub takiej korzyści żąda.

§ 5. Kto w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową znacznej wartości albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

§6. Karom określonym w § 1 - § 5 podlega odpowiednio także ten, kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej w państwie obcym lub organizacji międzynarodowej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę lub takiej korzyści żąda, albo uzależnia wykonanie czynności służbowej od jej otrzymania.

10. Problem: przekupywanie komisji wyborczych Miejsce: miasto Korupcja

Kasia:

Niedziela, godz. 21:00-Dzisiaj w naszym mieście odbywały się wybory samorządowe. Nie obyło się niestety bez komplikacji. Okazało się bowiem, że jeden z kandydatów, pan Zręczny, chciał przekupić członków komisji, kupując dla nich nowoczesne, sportowe samochody. W zamian mieli zmienić wyniki głosowania na jego korzyść. Na szczęście jeden z mieszkańców naszego miasta był świadkiem całego zdarzenia, o czym poinformował policję. Pan Zręczny trafił do aresztu, gdzie czekać będzie na wyjaśnienie sprawy przez prokuraturę. To bardzo smutny koniec kariery politycznej.

Pan Zręczny:

Niedziela, godz. 21:00

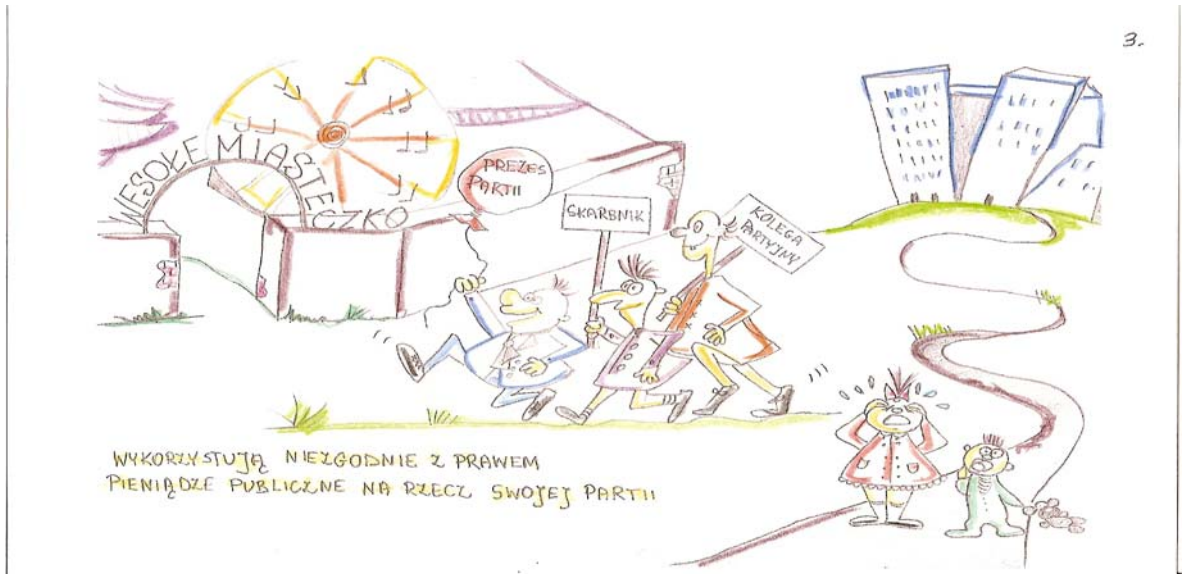
To najgorszy dzień w mojej karierze politycznej! Dziś odbywały się wybory samorządowe. Mój konkurent, p. Przebiegły, od tygodni prowadził brudną kampanię przeciwko innym politykom, a szczególnie uczeplił się mnie. Zrobiłbym wszystko, żeby go pokonać! Dlatego, by przechylić szalę zwycięstwa na swoją stronę, zdecydowałem się na kupno trzech nowoczesnych samochodów dla członków komisji wyborczej. Radosny, rozluźniony, pewny zwycięstwa chodziłem po mieście i rozmawiałem z wyborcami. W pewnym momencie dwóch policjantów zatrzymało mnie pod zarzutem korupcji. Poczuliem, że tracę grunt pod nogami. Jak się okazało, jeden z mieszkańców miasta usłyszał moją rozmowę z członkiem komisji i zawiadomił policję. Teraz siedzę w areszcie i czekam na rozwiązanie całej sytuacji. Rozumiem, że nie postąpiłem uczciwie, ale chciałem wygrać za wszelką cenę! Wszyscy by na tym skorzystali.

KOMENTARZE:*Kasia:*

To niewiarygodne, że ludzie tacy jak ten człowiek dążą do zdobycia władzy! To nieuczciwe!

Pan Zręczny:

Moim przeznaczeniem i priorytetem jest władza! Zrobię wszystko, by do niej dojść!

ProtekcJA?

Popieram

tylko uczciwych!!!

Gimnazjum
im. Bohaterów Powstania Warszawskiego
w Ożarowie Mazowieckim.

konkurencJA?

Daję szansę fachowcom!!!

Gimnazjum
im. Bohaterów Powstania Warszawskiego
w Ożarowie Mazowieckim.

Rozdział III: Żłudne korzyści, realne kłopoty

Dlaczego korupcja jest szkodliwa?

Odpowiedź na to pytanie wydaje się być prosta, jednak przy głębszym zastanowieniu się nie jest taka oczywista. Postanowiliśmy zastanowić się nad tym, a efekty naszej pracy zebraliśmy w tym rozdziale.

Przeczytaj!

Zastanów się, czy spotkałeś się z podobnymi sytuacjami w swoim życiu? Pomyśl, czy są jeszcze jakieś powody, dla których korupcja jest szkodliwa?

Warto o tym mówić!

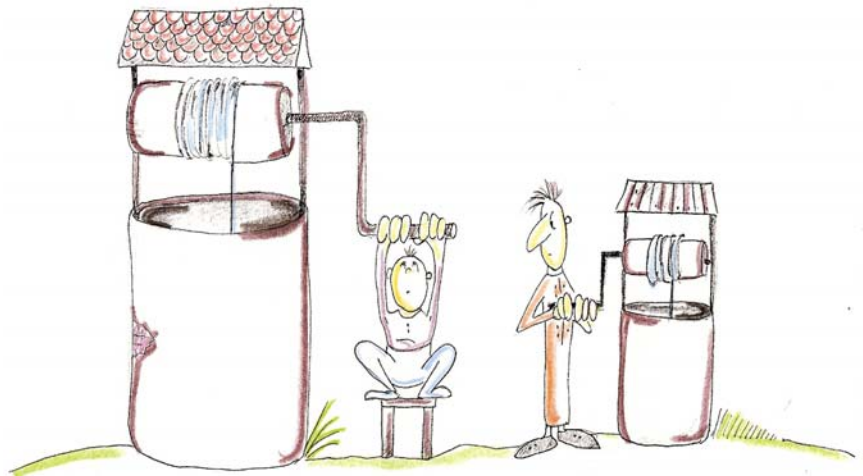
- * Wykształcone osoby nie mają szans na znalezienie dobrej pracy, gdyż szerzy się nepotyzm (przykładem może być firma, której szef zatrudnia członków swojej rodziny na wysokie stanowiska, chociaż nie mają kwalifikacji).
- * Korupcja wyrabia w ludziach przekonanie, że za pieniądze można mieć wszystko – dla tych, którzy je mają nie ma rzeczy niemożliwych. Ci, którzy ich potrzebują, są w stanie zrobić wszystko, żeby je zdobyć. Przykład: bogata osoba popełnia wykroczenie i zostaje zatrzymana przez policję. Kierowca „wręcza” policjantowi łapówkę. Ten, ze względu na niską pensję – przyjmuje ją.
- * Ludzie czują się bezkarni, gdyż po popełnieniu jakiegoś przestępstwa mogą po prostu zapłacić i nie ponosić żadnych konsekwencji

* Zawsze traci człowiek uczciwy. Zyskuje ten, kto pobiera łapówkę i ten, kto ją wręcza.

* Państwo niszczy się od wewnątrz, nie dając swoim obywatelom szans na rozwój.

* Korupcja demoralizuje młode pokolenie – młodym ludziom dorastającym w skorumpowanym kraju wydaje się, że jest to zjawisko normalne i nieuniknione.

* Nie zdajemy sobie sprawy, że źle postępujemy. Kto by pomyślał, że niewinne wręczenie kwiatów nauczycielowi czy podarowanie pudełka czekoladek urzędnikowi jest korupcją? Mimo że nasze zamiary często są inne i mają na celu okazanie wdzięczności, to niestety działamy niezgodnie z prawem.

CZERPIĄ CZĘŚCIEJ NIŻ INNI POLITYCY PRYWATNE KORZYŚCI Z DZIAŁALNOŚCI PUBLICZNEJ

* Łapówki mogą doprowadzić do przekupienia ważnych dla funkcjonowania państwa osób – jak policjant lub sędzia.

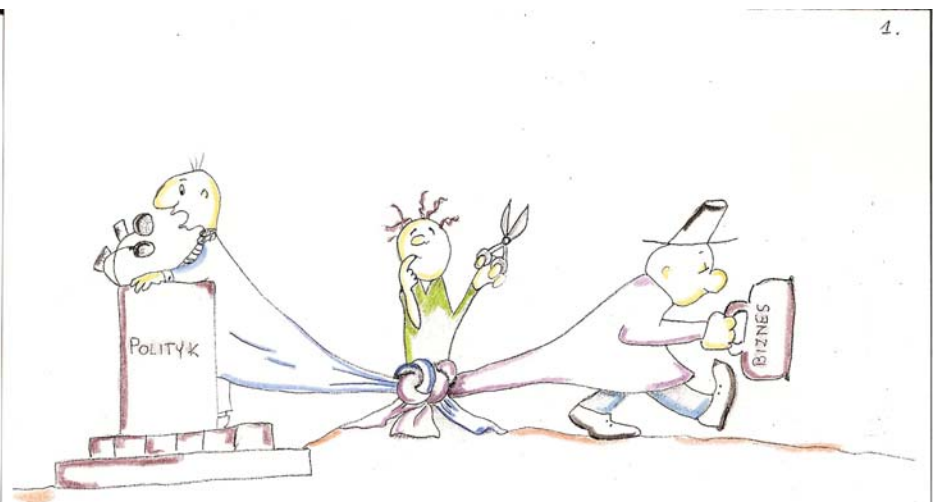
* W wyniku korupcji do władzy często dochodzą osoby, które kompletnie nie nadają się na te stanowiska.

* Międzynarodowy wizerunek państwa, które jest na początku listy krajów najbardziej skorumpowanych, bardzo się pogarsza.

* Korupcja może prowadzić do uwolnienia groźnego przestępcy lub skrócenia jego kary.

* Korupcja przynosi tylko doraźne i pozorne korzyści – kłamstwo ma krótkie nogi!

* Korupcja demoralizuje.

CHCĄ ZLIKWIDOWAĆ PATOLOGICZNE POWIĄZANIA ŚWIATA POLITYKI Z BIZNESEM

STATYSTYKI: W tabeli krajów europejskich uszeregowanych pod względem powszechności korupcji, Polska znajduje się na **drugim** miejscu, zaraz po Rumunii!

KONSEKWENCJE: Unia Europejska długo rozważała możliwość wstąpienia Polski do wspólnoty.

Szkodliwość korupcji możemy narysować w formie łańcuszka. Przykład? Student medycyny zapłacił na studiach za dobrą ocenę, choć jego wiedza na dany temat była znikoma. Dzięki swojej ocenie dostanie pracę w dobrej klinice lub „ktoś mu ją załatwi”. Taki lekarz czuje się bezkarnie, żąda od pacjentów łapówek za lepsze leczenie. Gdy dostanie to, czego oczekiwał, i tak nie pomoże pacjentom, gdyż brak mu wiedzy, którą powinien posiadać na studiach.

Konsekwencje korupcji

- 1) niesprawiedliwe traktowanie pacjentów – przez to, że lekarze dostają łapówki od niektórych pacjentów, reszta chorych jest traktowana gorzej. Taka sytuacja rodzi się nie tylko z braku pieniędzy czy dziury w budżecie państwa, lecz z chciwości skorumpowanych lekarzy. Są tacy, u których nie da się nic załatwić bez „drobnego prezentu”. Niektórzy mają nawet specjalny „cennik”. Właśnie w taki sposób cierpią TYLKO pacjenci, którzy nie płacą łapówek. Jest to bardzo niesprawiedliwe, bo każdy pacjent, bogaty czy biedny, powinien być traktowany w taki sam sposób: wynika to z Przysięgi Lekarskiej.
- 2) Można trafić do więzienia – przez łapówkarstwo można dostać wyrok od 6 miesięcy do 12 lat pozbawienia wolności.
- 3) Niewykwalifikowani pracownicy na wysokich stanowiskach – ludzie bez wykształcenia zajmują wysokie stanowiska, a nie posiadając odpowiednich kwalifikacji nie mogą dobrze spełniać swoich obowiązków.
- 4) niesprawiedliwe wyroki – skazani opłacają sąd i wychodzą na wolność – na przykład: ktoś poniósł straty w wyniku kradzieży jego mienia, a złodziej opłacając sąd zostaje uniewinniony i nie ponosi za swój czyn odpowiedzialności. Czuje się bezkarny.
- 5) Spadek wiarygodności sądownictwa – wyroki przekupywanych sądów tracą wiarygodność: „Szkłane ściany Sądu Najwyższego miały symbolizować łatwy dostęp do niego oraz jego przejrzystość. Ale aktualnie raczej SN stara się ukrywać za tymi kuloodpornymi szybami mataczenia sędziów, o czym przekonał się osobiście publicysta i poszkodowany Zdzisław Raczkowski. Korupcja organów sprawiedliwości sięgnęła szczytów, a wiarygodność Państwa dołów.

Jawne posiedzenia są wielką rzadkością, a sędziowie o wiele więcej uwagi skupiają na przyznawaniu sobie premii niż na dbaniu o etykę.”¹

- 6) Utrata zaufania dla służby zdrowia – trudno ufać lekarzom, którzy biorą łapówki. Pacjenci boją się, że jeśli nie zapłacą, ich badania zostaną wykonane nieprawidłowo.

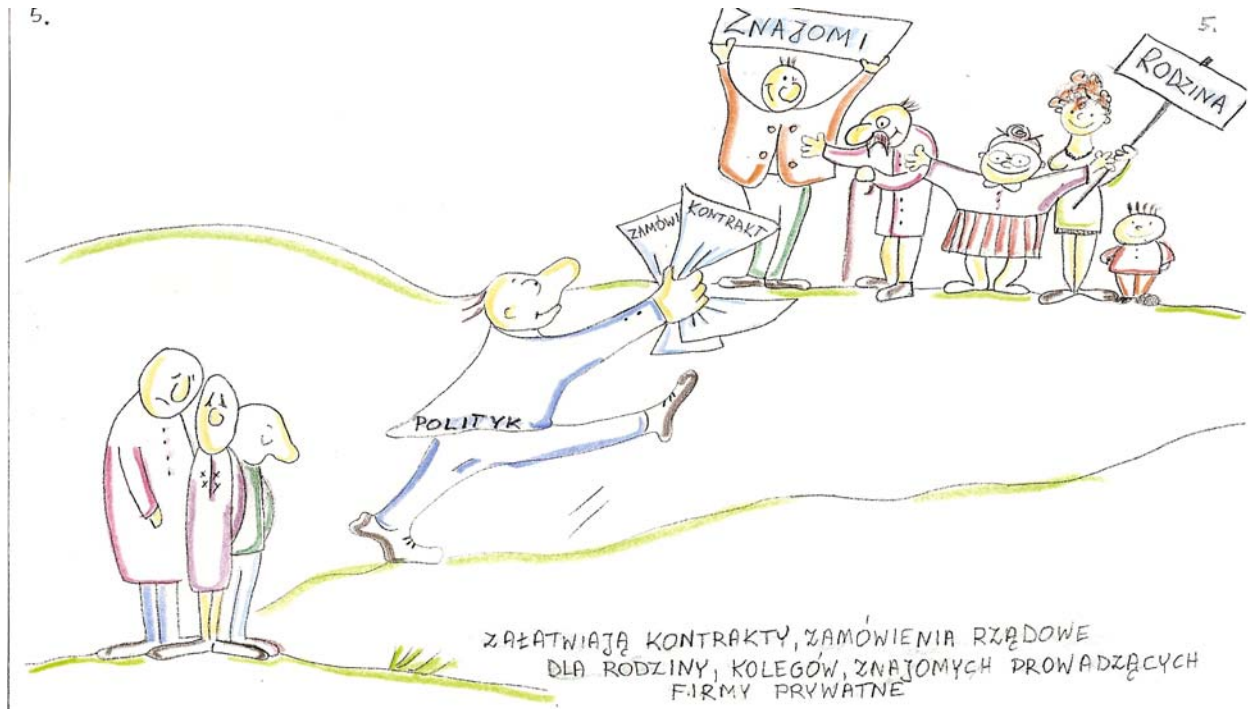
- 7) Grzech – biorąc udział w korupcji grzeszymy, łamiąc przy tym przynajmniej dwa przykazania – *nie kradnij* oraz *nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu!*

ULEGAJĄ WPLYWOM PRZEDSTAWICIELI BIZNESU
PRZY ZAŁĄCZANIU KONTRAKTÓW, ZAMÓWIEN
RZĄDOWYCH W ZAMIAN ZA WŁASNE KORZYŚCI

¹ www.aferyprawa.com

- 8) Wyrzuty sumienia – gdy zrobimy coś złego, myśl o tym nie daje nam spokoju. Jest nam ciężko żyć z tą świadomością. Korupcję należy traktować jak zło, którego można uniknąć!

- 9) Utrata szacunku społeczeństwa – skorumpowani ludzie tracą szacunek u swoich znajomych, a osoby publiczne takie jak sędziowie, posłowie, lekarze, policjanci itp. tracą zaufanie i prestiż w społeczeństwie
- 10) Grzywny – karą może być grzywna, której kwotę ustanawia sąd.
- 11) Roztrwanie dóbr państwowych, przeznaczanych na łapówki i inne wydatki osób, które mają do nich dostęp. Traci na tym państwo, czyli ludzie, którzy płacą podatki.
- 12) Złe decyzje władz – skorumpowane władze podejmują decyzje, które mogą zaszkodzić – na przykład gminie i jej mieszkańcom. Powoduje ogólne straty i zmarnowanie pieniędzy gminy.
- 13) Utrata pieniędzy z budżetu. Na przykład gmina może tracić z powodu ustawianych przetargów. Powstałe projekty mogą nie spełniać standardów, czy powstawać z gorszych materiałów.
- 14) Rezygnacja z walki ze złem i korupcją z powodu przekonania o braku szans.
- 15) Utrata możliwości wygrania przetargu przez nieskorumpowane firmy – uczciwi przedsiębiorcy tracą, a nie mając siły przebicia, nie posiadają możliwości rozwoju.
- 16) Zły przykład dla innych.
- 17) Demoralizacja społeczeństwa – widząc innych, którzy aktywnie uczestniczą w korupcji, usprawiedliwiamy nasze własne działanie.
- 18) Utwierdzenie ludzi w przekonaniu, że za pieniądze można zdobyć wszystko – z pewnością wielu ludzi tak twierdzi. Korupcja tylko utwierdza w tym przekonaniu. Myślimy, że płacąc możemy osiągnąć swój cel. To nieprawda – nie możemy nazwać tego „osiągnięciem”, lecz oszustwem.

19) Obniżanie wzrostu gospodarczego i efektywności gospodarczej. Gdy skorumpowana firma wygra przetarg, reszta biorących udział w tym przetargu firm nie ma możliwości rozwoju. Wzrost gospodarczy na danym terenie ulega obniżeniu, skoro tylko jedna firma ma wysokie dochody i się rozwija.

20) Zmniejszenie poziomu inwestycji, w tym napływów zagranicznych. Firmy krajowe i zagraniczne wolą inwestować swoje pieniądze w krajach gdzie procedury związane z zarejestrowaniem i prowadzeniem firmy lub udziałem w przetargu są przejrzyste i uproszczone.

21) Wydłużanie procedur przez skorumpowanych urzędników. Załatwianie spraw trwa dłużej bez „smarowania”: skorumpowani urzędnicy przedłużają wszystkie procedury, jeśli nie dostaną pieniędzy. Uczciwi ludzie, którzy nie chcą zapłacić, muszą długo czekać na swoją kolej.

ZATRUDMIJĄ NA STANOWISKACH PUBLICZNYCH, KREWNYCH, ZNANYM, LUDZI ZE SWOJEJ PARTII, NAWET JEŚLI NIE MAJĄ ONI WYSTARCZAJĄCYCH KWALIFIKACJI

22) Niepewność zrealizowania planów. Przykład: Pan X planuje budowę domu i czeka na decyzję w sprawie sprzedania terenu pod budowę, który sobie wybrał. Pan Y, (który później zainteresował się tą ziemią) przekupując urzędników kupuje działkę i niszczy plany Pana X, który uczciwie chciał zdobyć miejsce na wymarzony dom.

23) Ograniczenie dochodów publicznych – korupcja nie ogranicza się jedynie do przekupstwa, ale również do wykorzystywania państwowych środków dla prywatnych korzyści.

24) Gorsze wykonywanie prac – skorumpowana firma nie stawia na jakość, nie zależy jej na dobrych surowcach, oszczędza na robociznie.

25) Zmniejszenie środków danej firmy poprzez wydawanie ich w celach korupcyjnych – firma przez ustawianie przetargów traci pieniądze, zamiast wydać je na rozwój.

26) Negatywny wpływ na społeczeństwo. Przykład: po aferze ze sprzedawaniem organów ludzkich do przeszczepów spadła ilość dawców, co jest krzywdzące dla osób potrzebujących.

27) Naciąganie pacjentów na droższe leki, przepisywane przez skorumpowanych lekarzy – lekarze przepisują specyfiki firm farmaceutycznych, z którymi mają podpisany kontrakt.

ROZDZIAŁ IV: Korupcji mówimy: NIE!

Jak zapobiegać korupcji??

Tomek: Mam nadzieję, że rozumiesz już, czym jest korupcja. Co o niej myślisz?

Kasia: Jest to zjawisko godne potępienia! Na szczęście, znając różne rodzaje korupcji i wiedząc, do czego może ona doprowadzić, jesteśmy w stanie jej zapobiegać.

T: Ale jak to zrobić?

K: Przede wszystkim nie powinniśmy poszerzać tego zjawiska. Nie wolno nam też biernie patrzeć na podobne działania innych. Wręcz przeciwnie – reagujmy!

T: Co możemy zrobić w konkretnym przypadku? Na przykład, gdy mamy do czynienia z ze skorumpowanym policjantem z drogowki?

K: To nie jest trudne. Wystarczy zapisać dane policjanta lub jego radiowozu i przekazać je komendzie.

T: Masz rację! Gdybyśmy nie zareagowali i spokojnie patrzyli, jak ten policjant, biorąc pieniądze, puszcza pirata drogowego wolno, moglibyśmy mieć na sumieniu osobę, którą przypuszczalnie zabije ten człowiek, ponownie jadąc wbrew przepisom.

K: Właśnie! Nie reagując, przyzwyczajamy innych, że wszystko ujdzie im bezkarnie.

T: Jak inaczej można jeszcze zapobiegać korupcji? Co powinienem był zrobić w sytuacji, która wydarzyła mi się dwa tygodnie temu? Był to dzień wyborów do samorządu lokalnego. Jadąc do Ciebie, Kasiu, ze zdziwieniem zauważyłem, jak pod sklepem monopolowym zatrzymała się czarna limuzyna. Wysiadł z niej elegancki mężczyzna, którego wcześniej widziałem na plakatach wyborczych. Kandydat ten zaprosił wszystkich panów, siedzących pod sklepem, do swojego samochodu. Gdy godzinę później wracałem od Ciebie, w tym samym miejscu zatrzymał się ten sam wóz. Nie powiem, zaintrygowało mnie to... Postanowiłem podejść bliżej. Kasiu, nie uwierzysz, co usłyszałem. Potencjalny samorządowiec cicho powiedział do dżentelmenów spod sklepu: „Panowie, dziękuję za głosy. Nagrody możecie odebrać w kasie... Do widzenia.”

Wsiadł do samochodu i zadowolony odjechał!

K: Och... To się nazywa „kupowanie głosów”!

T: Ja to wiem! Ale co powinienem był zrobić?

K: Oj chłopcze, chłopcze... Powiedziałaś o tym zdarzeniu komuś z dorosłych?

T: Nie...

K: A powinieneś być! Przecież to poważne przestępstwo! Teraz, przykro mi, ale jest już po fakcie... Nieważne. Powinieneś zgłosić to komisji wyborczej. Ona już będzie wiedziała, co z tym zrobić. Przykro mi to mówić, ale złamałeś podstawową zasadę – pozostałeś bierny!

T: Naprawdę tak myślisz? Postaram się poprawić. Kasiu – ty tak dużo wiesz o tej korupcji.... Wymień mi jeszcze kilka sposobów jej przeciwdziałania. Proszę.

K: No dobrze. Pamiętaj: najważniejsze, to nie być biernym! Potem już z górki. Przeciwdziałać temu zjawisku można na wiele sposobów. Można tworzyć specjalne akta, osoby „zagrożone” tym zjawiskiem trzeba kontrolować, nakładać odpowiednie kary, a poważniejsze sprawy powinny znaleźć swój finał w sądzie... Tym wszystkim zajmują się odpowiednie władze. Uczciwi mogą dostawać specjalne nagrody. Tych sposobów jest dużo. Wystarczy chcieć! My możemy starać się jedynie nie poszerzać tego zjawiska.

T: Dzięki, Kasiu! Jesteś wielka.

TRZY SPOSOBY PRZECIWDZIAŁANIA KORUPCJI

Ten, kto spotkał się z korupcją, może próbować uruchomić wobec skorumpowanego trzy sposoby działania:

* **droga służbowa** – zawiadomienie odpowiednich przełożonych skorumpowanego;

* **droga dyscyplinarna lub zawodowa** – zawiadomienie odpowiednich organów (najczęściej rzecznicy odpowiedzialności zawodowej lub dyscyplinarnej, którzy w postępowaniu przed sądami dyscyplinarnymi pełnią funkcję oskarżycieli);

* **powiadomienie o przestępstwie** – zawiadomienie policji, prokuratury, a w wypadkach szczególnej wagi Centralnego Biura Śledczego lub Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, o popełnieniu przestępstwa.

Wnioski z ankiety

Przeprowadziliśmy ankietę wśród młodzieży w wieku 12 – 16 lat. Oto fragmenty niektórych wypowiedzi, które pozwalają nam wyciągnąć pewne wnioski...

1. Czy Twoim zdaniem rozmowy o korupcji są potrzebne?

- * Nie.
- * Tak, więcej osób, gdy dorośnie będzie bardziej sprawiedliwych.
- * Tak, jeżeli są prowadzone od najmłodszych lat.
- * Oczywiście, ponieważ część osób uświadomiłaby sobie, że kradnie.
- * Moim zdaniem nie. Każdy wie, co to jest korupcja i jak działa.
- * Tak, ponieważ uważam, że takie rozmowy mogą nam pomóc.
- * Tak, ponieważ można w ten sposób wpłynąć na postawy i zachowania innych ludzi.
- * Nie. To głupota.
- * Myślę, że tak, bo korupcja w Polsce jest duża i trzeba ją zwalczać.
- * Tak, bo to bardzo ważny temat.
- * Jak płacą to tak.

2. Interesujesz się zagadnieniem korupcji, czy może to zjawisko jest Ci obojętne? Co wpływa na twoją postawę?

- * Nie interesuje mnie to.
- * Tak, irytuje mnie brak sprawiedliwości.
- * Jest mi to obojętne, ponieważ nie daje łapówek i innych rzeczy.
- * Nie interesuje się korupcją, ponieważ nie uważam tego za dobre wyjście z trudnych sytuacji.
- * Postawa biorących jest naganna i niestety często spotykana.
- * Interesuje się korupcją, bo nie chcę, żeby w moim otoczeniu miało to miejsce.
- * Właściwie to jest mi to obojętne, choć oczywiście uważam to za coś złego.
- * No w sumie to tak pośrednio, ciągle o tym mówią w mediach.

3. Jak twoim zdaniem powinno reagować się na zjawisko korupcji?

- * Omijać to zjawisko.
- * Niech robią, co chcą, oby było dobrze.
- * Trzeba informować odpowiednie władze.
- * Tępić ☺.
- * Zwrócić się do kogoś starszego.

- * Najpierw porozmawiać, a potem powiadomić policję, przedstawicieli prawa.
- * Brać i nie pytać o nic.
- * Karać więzieniem.
- * Nie powinno się zwracać na to uwagi.
- * Nie mam pojęcia.
- * Dawać w łapę.
- * Powinno się ją zwalczać.
- * Zostawić to w spokoju, jeśli ktoś nie chce o tym mówić.

4. Czym dla Ciebie jest korupcja?

- * Złą rzeczą.
- * Oszustwem.
- * Słabością.
- * Złodziejstwem
- * Prześstępstwem.
- * Przekupywaniem, łapówkarstwem.
- * Przez nią możemy dużo zyskać.
- * Wręczaniem łapówek i innych rzeczy.
- * Czymś niedopuszczalnym, co może utrudniać niektórym życie.
- * Korupcja jest to płacenie komuś za coś.
- * Czymś, co jest z jednej strony potrzebne, a z drugiej szkodzi.

5. Jakie niesie za sobą konsekwencje?

- * Karne i bolesne.
- * Żadne.
- * Dobrze.
- * Bogactwo.
- * Przykre sprawy.
- * Grzywna, pozbawienie wolności, ale czasem korzyści.
- * Początkowo może być korzystna, lecz z czasem nieuczciwe działanie może spowodować wyrzuty sumienia, potyczki z prawem, nieprzyjemności.
- * Ten, kto daje, dobrze na tym wychodzi, na przykład uczeń dający łapówkę nauczycielowi ma lepsze oceny.
- * Wyzyskiwanie niewinnych osób.
- * Niebezpieczeństwo, że ktoś się o tym dowie, karę, więzienie.
- * Ludzie nie potrafią inaczej załatwiać spraw.

Podsumowanie

Głównym celem naszego projektu było zebranie i przybliżenie młodzieży najważniejszych informacji dotyczących korupcji. Podsumowując:

- Zbyt wielu ludzi nie zdaje sobie sprawy, czym jest korupcja.
- Zjawisko to jest bardzo dużym problemem i dotyczy wszystkich dziedzin naszego życia.
- Mało kto wie, jakie konsekwencje niesie za sobą dawanie i branie łapówek.
- Większość ludzi nie ma pojęcia, jak zapobiegać temu zjawisku.
- Nie możemy być bierni.
- Działania musimy zacząć od samych siebie – sami **nie dawajmy i nie bierzmy łapówek!**

Jeżeli weźmiemy sobie do serca te rady i będziemy je stosować, świat stanie się lepszy!!!

ANKIETA PODSUMOWUJĄCA

Naszą ankietę zamieściliśmy w tym miejscu, gdyż chcieliśmy sprawdzić, jaką wiedzę zdobyliście w trakcie pracy z poradnikiem. Pytania podsumowują, jak korupcja jest postrzegana przez obeznaną już z tematem młodzież. Prosimy o udzielanie szczerych odpowiedzi, gdyż wyłącznie wtedy będziemy mieli odpowiedni obraz poglądów i umiejętności młodych Polaków. Jeśli chcecie dowiedzieć się czegoś więcej o korupcji, wyraźnie zaznaczcie to w ankiecie. Dzięki temu nauczyciel będzie wiedział, czy potrzebujecie dodatkowych lekcji, które rozwiąłyby Wasze wątpliwości.

1. Czy wiesz już, czym jest korupcja?

.....

2. Czy chciałbyś dowiedzieć się czegoś więcej na temat korupcji?

.....

3. Czy czytając nasz poradnik znalazłeś tam przykłady korupcji, z którymi już się spotkałeś?

.....

4. Czy masz jakieś refleksje na temat korupcji? Jeśli tak, to jakie?

.....

5. Czy w Twoim środowisku mówi się o problemie korupcji?

.....

6. Zaznacz, gdzie Twoim zdaniem korupcja jest najbardziej rozpowszechniona:

- Policja
- Urząd
- Polityka
- Służba zdrowia
- Szkolnictwo
- Komunikacja miejska
- Praca

7. Czy chciałbyś, by w twoim otoczeniu zjawisko korupcji zostało wyeliminowane?

.....

8. Czy zmieniłeś swoje zdanie na temat korupcji?

.....

9. Czy masz jeszcze jakieś pytania dotyczące korupcji.? Jeśli tak to jakie?

.....

10. Czy zmieniłbyś coś w poradniku? Jeśli tak, to co?

.....

ZAKOŃCZENIE

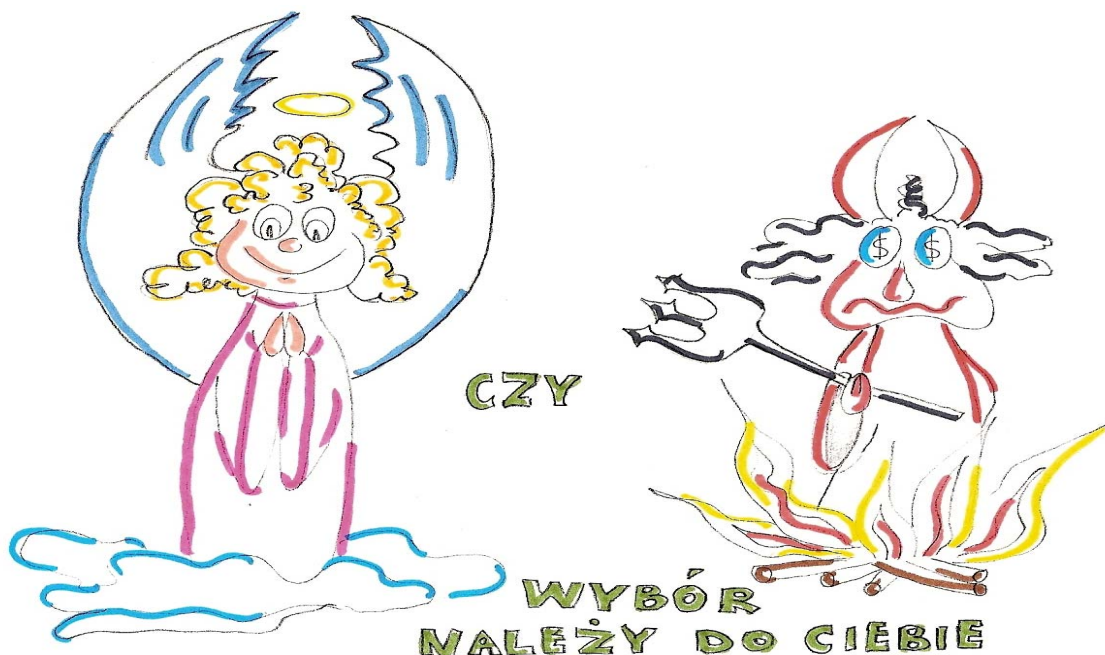
Tomek: Kasiu, wykonaliśmy kawał dobrej roboty!

Kasia: Tak, to prawda. Zrozumieliśmy strukturę i problem korupcji, dowiedzieliśmy się, jakie są jej skutki, wiemy też jak jej przeciwdziałać...

Tomek: Tak! Ale może podsumujmy wszystko od początku: korupcja to dość niezręczny problem. Boimy się o niej mówić. A to źle! Wszędzie się z nim spotykamy – my, zwykli ludzie, ale i politycy, ludzie z wielkiego świata. Teraz już wiemy, w jakich sytuacjach możemy się z nią zetknąć, a także dostrzegamy różnicę między zwykłym zdarzeniem, a przypadkiem korupcyjnym. Umiemy poznać, kiedy kwiatki są podziękowaniem, a kiedy stają się „ułatwieniem”.

Wiemy, że pensję wypłacają nam szefowie, a nie osoby, którym pomogliśmy. Znamy ABC przeciwdziałania: akta, areszt, kary, kontrole, nagrody, odznaki, prokuratura, szkolenia, więzienia... To tak w wielkim skrócie, ale myślę, że każdy zrozumie. Jednak najważniejszy sposób, który pomoże nam zapobiegać korupcji, to uczenie małych dzieci, że korupcja jest zła. Może, gdy do władzy dojdzie ich pokolenie, na świecie korupcji już nie będzie? My decydujemy, jak wygląda świat, w którym żyjemy! Musimy też osoby pracujące w zawodach „zagrożonych” korupcją informować, jakie niesie ona za sobą skutki prawne: w zależności od rodzaju wykroczenia możemy trafić do więzienia na rok, dwa, sześć, osiem, a nawet dwanaście lat! Chyba nie warto dla kilku prezentów, lub kilku złotych, marnować sobie życia! Gdy Ty będziesz myślał, czy wziąć kopertę lub czy może zaoferować „prezent” za „pomoc” – zastanów się, czy naprawdę tego chcesz. Czy nie wolałbyś żeby nasz świat był lepszy? Bo jak śpiewa Mezo: **„I tylko żeby nie było, życzę temu światu, żeby wśród rodaków nie wyrastał wrak na wraku. I tylko żeby nie było, że wszystko nam jedno tu...”** („Żeby nie było”, wyk. Mezo, Liber). Autor piosenki miał rację. My właśnie udowodniliśmy, że nie jest nam wszystko jedno. Przystajemy się bać, zaczynamy mówić. Nareszcie... Znam jeszcze jedną piosenkę, słuchaj, Kasiu, bo to ważne: **„Nic nie jest niemożliwe, choć są dni, gdy trudno uwierzyć w to. I łatwiej lęk ukrywać niż pokonać go. Jednak mówisz sobie: walcz! Kto miałby być lepszy niż Ty? Masz w sobie wiarę. Kiedy się zdaje, że już nie wyjdzie nic ona daje siłę, by się wzbić...”** („Masz w sobie wiarę”, wyk. H. Stach i A. Lampert). Czyż te słowa nie pasują idealnie do naszych planów? Wszystko jest możliwe, trzeba tylko w to uwierzyć... Ja wierzę! Wierzę, że będzie lepiej. Trzymam kciuki. To, w jakich warunkach będziemy żyć, zależy tylko od nas. Świat będzie lepszy, jeżeli my będziemy tego chcieli. Działajmy!!!

Kasia: Wiesz, Tomku... Powiem szczerze, że sama nie umiałabym powiedzieć tego ładniej... Rozczuliłeś mnie! Ale masz rację – to, jak będzie wyglądało nasze życie, zależy tylko od nas. Starajmy się.... Warto!

O NAS

Co nam dała praca w projekcie?

- Przynajmniej sobie zasady uczciwego stylu życia, gdyż zmianę świata trzeba zacząć od siebie!
- Poznaliśmy struktury korupcji oraz wyrobiliśmy sobie własne zdanie na jej temat.
- Nabyliśmy umiejętność pracy w grupie.
- Mieliśmy okazję współpracować z wieloma różnymi osobami.
- Gościliśmy w naszej szkole uczniów litewskiej szkoły, z którymi rozmawialiśmy na temat korupcji w ich kraju.
- Przeprowadziliśmy lekcję pokazową dla ukraińskich nauczycieli, których zaznajomiliśmy z problemem korupcji w Polsce.
- Utrzymujemy stały kontakt z Centrum Edukacji Obywatelskiej – organizacją pozarządową.
- Mamy możliwość brania udziału w warsztatach prowadzonych przez aktorkę pracującą w Domu Kultury „Uśmiech”, co rozwija nasze talenty aktorskie.
- Możemy rozwijać swoje zdolności: aktorskie, dziennikarskie czy plastyczne.
- Nauczyliśmy się sprawnej organizacji, która jest niezbędna w podejmowanych przez nas działaniach.
- Dzięki naszej pracy poznajemy nowych, ciekawych ludzi, którzy chcą przeciwstawiać się korupcji tak samo, jak my.
- Nasze artykuły prezentowane są w lokalnej gazecie – „Informator Ożarowski” oraz w szkolnej gazetce „Incognito”.
- Nauczyliśmy się, że sukces grupy nie jest możliwy bez pełnego zaangażowania wszystkich jej członków.
- Pożytecznie spędziliśmy czas w towarzystwie kompetentnych współpracowników.
- Dzięki naszej szkolnej akcji przeciw ściąganiu pozbyliśmy się tego nawyku.
- Mieliśmy okazję poznać Litwę i stosunek jej mieszkańców do korupcji.

Wymiana doświadczeń...

Podczas naszego pobytu na Litwie w maju 2007 spotkaliśmy się z p. Daivą Penkauskienė, dyrektorką Didactic Center Studentu, litewskiej organizacji pozarządowej zajmującej się m.in. edukacją antykorupcyjną obywateli. Celem spotkania była wymiana poglądów na temat korupcji oraz jej postrzegania przez Litwinów i Polaków. Pani Penkauskienė przedstawiła nam nowy, ciekawy sposób patrzenia na korupcję. Otóż Polacy chcą „walczyć” z korupcją, piętnując skorumpowanych lekarzy, urzędników itd. Natomiast Litwa stawia na edukację i uświadamianie obywateli od dziecka, że korupcja jest nieetyczna.

Naszym wspólnym problemem jest słabe rozumienie pojęcia korupcji w społeczeństwie. W naszej działalności edukacyjnej koncentrujemy się więc na tym, żeby pomóc ludziom odróżnić zjawiska normalne od nieprawidłowych. Przeciwdziałamy, ale to nie znaczy, że walczymy jak rycerze. Po prostu nie jesteśmy za: wiemy, czym jest korupcja, uświadamiamy to innym, a przede wszystkim sami wiemy, kiedy powiedzieć: „Nie – nie biorę udziału w tej grze”. Korupcja w Polsce wydaje się być sporym problemem, media nagłaśniają co rusz afery z nią związane – tak samo jest na Litwie. To bardzo dobrze, że afery korupcyjne są ujawniane ogółowi

społeczeństwa.

To, że w niektórych krajach nie rozmawia się o korupcji, wcale nie znaczy, że ona w nich nie występuje. Korupcja była, jest i będzie problemem w wielu państwach. To my – młodzi obywatele – powinniśmy dbać o to, żeby ją zmniejszyć, nie tylko pouczając innych, lecz zaczynając od siebie. Musimy nauczyć się kiedyś mówić: NIE!

Osiągnięcia naszego projektu

- Wrzesień 2006: udział w konferencji prasowej organizowanej przez TVN24, w której uczestnicy projektu wypowiedzieli się w sprawach dotyczących korupcji i przedstawiali wyniki przeprowadzonych wśród młodzieży ankiet, dotyczących znajomości poszczególnych partii politycznych oraz ich działalności. Dzięki temu poznaliśmy opinię naszych rówieśników o życiu politycznym w Polsce i zapoznaliśmy się z pracą dziennikarską.
- 5 października 2006: nasi przedstawiciele udali się z wizytą do rezydencji Ambasadora USA.
- 8 października 2006: wizyta gości z Litwy – po raz pierwszy zaprezentowaliśmy projekt wizytatorom z zagranicy, wśród których byli uczniowie, nauczyciele, a także przedstawiciele litewskich władz samorządowych. Spotkanie zaowocowało wspólnymi planami, także propozycją naszej wizyty na Litwie w maju 2007.
- 24 października 2006: rozpoczęcie szkolnej kampanii „Oczy”, polegającej na rozwieszaniu na terenie szkoły zdjęć oczu uczestników projektu wraz z intrygującymi podpisami dotyczącymi ściągania. Akcja miała na celu zniechęcenie uczniów do ściągania na lekcjach, a także poza nimi, na przykład ściągania gotowych prac z Internetu lub spisywania od rówieśników prac domowych.
- 15 listopada 2006: lekcja pokazowa w obecności gości z Ukrainy – zawariliśmy kolejne znajomości i zdobyliśmy kontakty naszego zespołu z gośćmi spoza kraju. Pozwoliło to na znaczne poszerzenie horyzontów, zwiększenie zasięgu działalności i rozpoczęcie współpracy między projektami z dwóch sąsiadujących ze sobą państw.
- 18 stycznia 2007: premiera przedstawienia „W krzywym zwierciadle: korupcja nie popłaca”, która odbyła się w naszym gimnazjum. Zostaliśmy zaproszeni przez Burmistrza do Domu Kultury „Uśmiech” w Ożarowie Mazowieckim, aby wystąpić przed jeszcze szerszą publicznością.
- 13 kwietnia 2007: występ w Domu Kultury „Uśmiech”, który zaowocował współpracą uczestników projektu z p. Andrzejem Ptasznikiem, dyrektorem „Uśmiechu”.
- 21 – 24 maja 2007: wycieczka na Litwę, w trakcie której stworzyliśmy poradnik dogłębnie opisujący problem korupcji oraz sposoby przeciwdziałania jej, napisany po polsku i angielsku. Wolny czas spędziliśmy na zwiedzaniu Wilna – aktualnej stolicy Litwy, oraz zamku w Trokach – centrum dawnej stolicy kraju. Szczególnie owocna była wymiana doświadczeń z panią Daivą Penkauskienė, współpracującą z CEO specjalistką od problemu korupcji na Litwie.
- Ponadto przez cały rok rozprowadzamy na terenie szkoły oraz innych instytucji własnoręcznie tworzone karty świąteczne: bożonarodzeniowe, walentynkowe i wielkanocne.

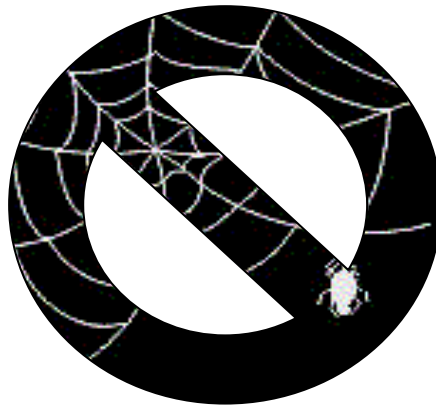
Niniejszy poradnik jest podsumowaniem naszej rocznej pracy przy projekcie antykorupcyjnym. Naszym głównym założeniem było przybliżenie czytelnikom, przede wszystkim ludziom w naszym wieku, problemu korupcji – jej przejawów, konsekwencji, jakie za sobą niesie oraz sytuacji, w jakich najczęściej nam zagraża.

Być może publikacja poradnika nie przyniesie tak górnolotnych korzyści jak przemiana świata, ale za sukces uznamy fakt, że jakaś grupa osób zastanowi się przez chwilę nad problemem, który już od jakiegoś czasu zaprzęta nasze myśli.

Być może nasz przykład zachęci innych młodych ludzi do aktywnych działań.

No i po prostu: jesteśmy z siebie dumni i chcieliśmy się pochwalić!

STOP

KORUPCJI!

Uczestnicy projektu

Ola Baran, Dominika Bielińska, Kasia Burzyńska, Kinga Chudzik, Marta Karolina Deska, Michał Dworzyński, Marzena Federowicz, Wojtek Gawrych, Maciek Karlicki, Milena Kiełbasa, Marta Kmiotek, Kasia Kosmalska, Martyna Kujawska, Żaneta Matynia, Agata Mikołajczyk, Basia Modzelewska, Michał Ozimek, Agnieszka Płachecka, Karolina Pytkowska, Ola Ryng, Patrycja Sasin, Magda Smolińska, Olga Szczepaniak, Agnieszka Szymaniak, Ola Woźniak

Rys. *Martyna Kujawska*

Projekt okładki: *Anna Ciećwierz,*

Logo: *Agnieszka Szymaniak i Klaudia Markiewicz*

Opiekun: *Dorota Stępnia*

Zdolna, pełna energii i pomysłów, 25 – osobowa grupa gimnazjalistów z Ożarowa Mazowieckiego postanowiła przejąć i rozwijać dalej prowadzony w naszej

szkole już od trzech lat projekt „**Młodzi przeciw korupcji**”. W ramach naszych działań zdecydowaliśmy się napisać ten oto poradnik. Znajdą tu Państwo (także i WY! Droga Młodzieży) definicję korupcji, ciekawe komentarze Kasi i Tomka, zabawne, a zarazem pouczające opowiadania oraz porady, jak reagować w sytuacjach korupcyjnych.

Czytając poradnik nauczycie się odróżniać prawdziwe zagrożenie korupcją od nieszkodliwych zdarzeń. Na poparcie naszych tez przytoczyliśmy odpowiednie artykuły z kodeksu karnego, na które można się powołać w swojej działalności antykorupcyjnej. Ten poradnik to podsumowanie naszych działań i wiedzy przez nas zdobytej. Zachęcamy do lektury!

POMOGLI NAM:

☉ SPONSORZY:

Tomasz Pindor – naprawy powypadkowe.

Urząd Miasta i Gminy
Ożarów Mazowiecki

Firma Keller

Rolno – Spożywczy Rynek Hurtowy – Bronisze

☉ PATRONAT:

CENTRUM
EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

☉ Opiekun koła: **Dorota Stępnia**k

☉ Dyrektor Gimnazjum im. Bohaterów Powstania
Warszawskiego w Ożarowie Mazowieckim: **Halina Wład**yka

☉ Członkowie koła WOS

